

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

Київ

Про затвердження Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 9 Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії” та статті 4 Закону України “Про страхування”, з метою забезпечення захисту прав та інтересів споживачів фінансових послуг під час укладання ними договорів страхування, Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами (далі - Положення), що додається.
2. Страховикам та страховим посередникам протягом шести місяців із дня набрання чинності цією постановою привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення.
3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Голову Національного банку України Андрія Пишного.
4. Постанова набирає чинності з 01 січня 2024 року.

Голова
Інд. 14

Андрій ПИШНИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України

Положення
про особливості укладення договорів страхування зі споживачами

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене відповідно до вимог Законів України “Про Національний банк України”, “Про страхування” (далі – Закон про страхування), “Про фінансові послуги та фінансові компанії” (далі – Закон про фінансові послуги).

2. Це Положення визначає особливості укладення страховиками та страховими посередниками договорів страхування зі споживачами (далі – договір страхування).

Вимоги цього Положення не поширюються на договори страхування, особливості укладення яких визначаються Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади або Законом України “Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”.

3. Терміни в цьому Положенні вживаються в таких значеннях:

1) електронна копія договору страхування - візуальне подання договору страхування в електронній формі, отримане шляхом сканування або фотографування оригінального примірника договору страхування;

2) оригінальний примірник договору страхування – примірник договору страхування у формі паперового документа з власноручними підписами сторін.

Термін “засвідчена копія” використовується у значенні, визначеному Національним стандартом України ДСТУ 2732:2004 “Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять”, затвердженим наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28 травня 2004 року № 97(зі змінами).

Інші терміни, які вживаються в цьому Положенні, використовуються в значеннях, визначених Законом про страхування, Законом про фінансові послуги, іншими актами законодавства України.

II. Вимоги до договору страхування

4. Текст договору страхування викладається з дотриманням технічних вимог до договору страхування, наведених у додатку до цього Положення.

5. Страховик або страховий посередник (якщо договір страхування укладається страховим посередником) надає споживачу оригінальний примірник договору страхування, укладеного у формі паперового документа, та додатки до нього (за наявності).

Страховик або страховий посередник не може надати споживачу паперову або електронну копію (уключаючи засвідчену) договору страхування та додатків до нього (за наявності) замість оригінального примірника договору страхування, укладеного у паперовій формі, та додатків до нього (за наявності).

6. Умова договору страхування, яка за змістом належить до одного розділу такого договору, не повинна викладатися або повторюватися в іншому за змістом розділі (не стосується умови, яка конкретизується в такому розділі).

Договір страхування має містити посилання на пункт, в якому міститься умова, що конкретизується в іншому за змістом розділі або пункті, у таких розділах або пунктах.

7. Договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання), з урахуванням пункту 8 розділу II цього Положення, повинен містити:

1) номер та дату укладення договору страхування;

2) місцезнаходження страховика та страхового посередника (якщо страховий посередник був залучений до реалізації договору страхування), включаючи місцезнаходження відокремленого підрозділу страховика або страхового посередника (якщо договір страхування було укладено в такому відокремленому підрозділі);

3) порядок розгляду звернень споживачів страховиком, включаючи інформацію про уповноважені державні органи (уключаючи Національний банк України), до яких відповідно до законодавства України споживач має право подати звернення з питань захисту прав споживачів фінансових послуг;

4) строк, протягом якого страховик приймає рішення про визнання або невизнання випадку страховим та здійснює страхову виплату у разі визнання випадку страховим або повідомляє споживача про прийняте рішення про відмову у здійсненні страхової виплати з обґрунтуванням підстави відмови;

5) відомості, необхідні споживачу для сплати страхової(их) премії(й) [якщо договором страхування передбачена сплата страхової (их) премії(й) в безготівковій формі], включаючи код з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), міжнародний номер банківського рахунку (IBAN) страховика або страхового посередника для сплати страхової(их) премії(й), а також порядок повідомлення споживача про зміну такого рахунку (якщо умовами договору страхування передбачено сплату страхової премії періодичними платежами);

б) інформацію про те, чи є договір страхування додатковим до інших товарів, робіт або послуг, що не є страховими.

8. Додатково до вимог, визначених пунктом 7 розділу II цього Положення договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання):

1) за класами страхування 1-18 повинен містити:
розмір витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням цього договору страхування;

інформацію про те, чи можливе продовження строку дії договору страхування та посилання на інформацію, де визначено умови продовження строку дії договору страхування (якщо умовами такого договору передбачено можливість продовження його строку дії);

2) за класами страхування 19-23 повинен містити:
застереження про те, що розмір страхової виплати або викупної суми може бути зменшеним внаслідок виникнення податкових зобов'язань вигодонабувача;
посилання на вебсторінку на власному веб-сайті страховика, де зазначено порядок оподаткування страхових виплат та викупних сум;

3) об'єктом страхування в якому зазначено життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення застрахованої (их) особи (осіб), іншої (інших), аніж страхувальник, повинен містити інформацію про обов'язок страхувальника повідомити таку третю особу (таких третіх осіб) про укладений на її (їх) користь договір страхування, відповідно до частин другої, третьої статті 90 Закону про страхування.

9. Договір страхування не може містити:

1) підстав для відмови у здійсненні страхових виплат, винятків із страхових випадків та/або обмежень страхування, що за своїм змістом

повторюють або дублюють визначені договором страхування страхові ризики та/або страхові випадки (окрім випадків, коли такі підстави для відмови у здійсненні страхових виплат, винятки із страхових випадків та/або обмеження страхування зазначаються в договорі страхування у зв'язку з не включенням до страхового покриття додаткових складових або опцій страхування);

2) понять та/або термінів, які за своєю економічною суттю перетинаються та/або збігаються з іншими поняттями або термінами, визначеними законодавством України;

3) понять та/або термінів, визначених законодавством України, у власній інтерпретації страховика таких понять та/або термінів.

10. Договір страхування не може містити положень, які:

1) в будь-який спосіб, окрім випадків, визначених законодавством України, обмежують права споживача на дострокове припинення дії договору страхування та подання звернень страховику;

2) в односторонньому порядку надають страховику право змінювати строки сплати страхової премії та/або продовжити строк дії договору страхування, окрім випадків, визначених законодавством України.

11. Страховику та страховому посереднику забороняється укладати договір страхування, якщо на момент його укладення діють обмеження страхування, передбачені умовами такого договору, та про це відомо страховику або страховому посереднику.

III. Вимоги до договору страхування, укладеного у формі електронного документа

12. Договір страхування, укладений у формі електронного документа, а також додатки до нього (за наявності) надсилаються споживачу одразу після підписання такого договору, але не пізніше початку строку його дії.

13. Страховик зобов'язаний забезпечити можливість відображення договору страхування, укладеного у формі електронного документа, на екранах різних технічних засобів електронних комунікацій зі збереженням цілісності (зміст тексту договору страхування не повинен бути втраченим або зміненим з моменту його укладення) та читабельності.

14. Договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання), укладений у формі електронного документа, повинен містити:

1) електронний підпис споживача з урахуванням вимог законодавства України;

2) кваліфікований електронний підпис особи, уповноваженої страховиком або страховим посередником на підписання договорів страхування, із кваліфікованою електронною позначкою часу, накладений такою особою;

3) дату та час його укладення;

4) адресу вебсайту страховика або страхового посередника, або назву мобільного застосунку мовою, якою такий застосунок представлений в онлайн-магазинах застосунків App Store, Google Play та інших, якщо договір страхування було укладено за допомогою такого вебсайту або мобільного застосунку;

5) інформацію про:

технологію та порядок укладення і підписання договору страхування;

спосіб (способи) ідентифікації та верифікації споживача [у випадках, передбачених Законом України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”] з дотриманням вимог, визначених нормативно-правовим актом Національного банку України з питань здійснення установами фінансового моніторингу.

Додаток
до Положення про особливості укладення
договорів страхування зі споживачами
(пункт 4 розділу II)

Технічні вимоги до договору страхування

1. Текст договору страхування:

1) викладається з використанням шрифту:
чорного кольору, окрім гіперпосилання у договорі страхування, який
укладається у формі електронного документу, яке викладається синім кольором;
типової гарнітури Arial, Verdana, Tahoma, Times New Roman або однієї з
тих, що затверджені брендбуком страховика (крім декоративних і рукописних);
кегля не менше 11 пунктів;

2) викладається з міжрядковим інтервалом не менше одинарного;

3) викладається з напівжирним накресленням:
найменування страховика та страхового посередника (за наявності);
контактної інформації страховика та страхового посередника (за
наявності);

відомостей, необхідних споживачу для сплати страхової(их) премії(й)
[якщо договором страхування передбачена сплата страхової (их) премії(й) в
безготівковій формі], включаючи код з Єдиного державного реєстру підприємств
та організацій України (ЄДРПОУ) та міжнародного номеру банківського
рахунку (IBAN) страховика або страхового посередника для сплати
страхової(их) премії(й);

неустойки (штрафу, пені) за невиконання умов договору страхування
страховиком;

цифрового значення розміру страхової премії, страхового тарифу,
страхової суми [ліміту (ів) відповідальності] або ануїтету та франшизи (у
випадку визначення таких цифрових значень);

4) за класами страхування 1-18 викладається з напівжирним накресленням
цифрового значення розміру витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і
виконанням цього договору страхування;

5) за класами страхування 19-23 викладається з напівжирним накресленням інформації, зазначеної в підпункті 2 пункту 8 розділу II Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами.